

Bakıda “Geosiyasi dəyişikliklərin Türk Şurasının gələcəyinə təsiri” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib

Noyabrın 10-da Bakıda “Geosiyasi dəyişikliklərin Türk Şurasının gələcəyinə təsiri” mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin yaradılmasının 10 illik yubileyi ilə əlaqədar təşkil olunan konfransda Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan və digər türkdilli ölkələrdən nümayəndələr, QHT-lərin, KİV-nin təmsilçiləri iştirak ediblər.

Konfransdan əvvəl iştirakçılar və mərkəzin kollektivi Fəxri xiyabanda xalqımızın ümummilli lideri, müasir müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini yad edib, məzarı önünə əklil qoyublar.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə tər güllər düzülüb.

Sonra Şəhidlər xiyabanında ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsi yad edilib, məzarları üzərinə güllər qoyulub.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri müavini Ərəstü Həbibbəyli deyib ki, XXI əsri, heç şübhəsiz, “geosiyasi təlatümlər” dövrü adlandırmaq olar. Bu əsrdə proseslər astronomik sürətlə cərəyan edir. Belə ki, əgər dünya xəritəsində siyasi mənzərənin və qüvvələr nisbətinin dəyişməsi üçün orta əsrlərdə 300-400 il lazım gəlirdisə, XIX əsrdə bu müddət 100 ilə, XX əsrdə 40-50 ilə qədər azalıb. Yaşadığımız əsrin iki onilliyi isə göstərib ki, hazırda hər onilliyin öz hökmü var.

Ərəstü Həbibbəyli qeyd edib ki, yeni minilliyin ilk onilliyi formalaşmaqda olan birqütblü dünya nizamının müəyyən təzahürlərinin əks olunması ilə tarixə yazılıb. Belə ki, birqütblü dünya nizamı qərbin eyforiyaya qa-

pılmasına, özgələrin dəyərlərinə etinasız yanaşmasına, müsəlman ölkələrinə qarşı aqressiv münasibətinə, dünyada qaynar nöqtələrin artmasına və pozulmuş ədalət prinsiplərinin qorunması adı altında müxtəlif marginal və radikal qüvvələrin siyasi səhnəyə çıxmasına səbəb olub. Beləliklə, Qərbin eyforiya havası, beynəlxalq hüququn heçə sayılması yeni minilliyin ikinci onilliyində siyasi geometriyanın tamamilə dəyişməsinə səbəb olub. Siyasi proseslərin təhlili göstərir ki, hadisələr bumeranq xarakteri daşıyır. Qərbin yeni dünya nizamı ilə bağlı təşəbbüsləri Qərbin öz gələcəyini də yeni çağırış və təhdidlər qarşısında qoyub. Hazırda Avropa İttifaqı (Aİ) siyasi, iqtisadi və mənəvi böhran yaşayır. “Brexit” Avropada mərkəzözlü inteqrasiyanın gələcəyini şübhə altına qoyub. Kataloniya hadisələri separatizmin yaratdığı təhdidləri Avropanın özü üçün də yaşadır. Artıq Aİ-nin qüdrətli dövlətləri nisbətən kasıb ölkələrin iqtisadi yükünü daşımaq istəmir. Digər tərəfdən, Qərbin hərbi müdaxiləsindən sonra Yaxın və Orta Şərqdən yeni miqrant axını qarşısında Avropa ölkələrinin təbliğ etdiyi multikulturalizm siyasətindən geri çəkilməsinə olub.

İkinci onillikdə yeni trendlərin şərtləri görünməyə başlanıb. Qlobal miqyasda birqütblü dünya nizamı sabitliyə gətirib çıxarmayıb. Ona görə də yeni qüvvələr nisbətinin yaranması labüddür. Aİ-nin qarşılaşdığı böhran isə inteqrasiya proseslərinin mahiyyət və istiqamətində ciddi dəyişikliklərin ola biləcəyindən xəbər verir.

Son illər “Avropasız Avrasiya” ideyalarının səslənməsi heç də təsadüf deyil.

Prezident Administrasiyasının rəsmisi vurğulayıb ki, yeni dövrdə bizim regionumuz da yeni çağırışlar qarşısındadır. Məlumdur ki, qardaş Türkiyə uzun illərdir ki, Aİ-nin qapıları arxasında gözlənilir. Eyni zamanda, Azərbaycana qarşı zaman-zaman Avropanın müxtəlif qurumları tərəfindən haqsız tənqidlər səslənir, qarayaxma kampaniyası aparılır. Avropanın özündə isə islamofobiya və türkofobiya meyilləri artmaqdadır. Aİ özünü daha çox “xristian klubu” kimi görür. Ümumilikdə, Qərb isə özünü “orta əsrlər zehniyyəti” ilə aparır. Bütün bunlar orta q soykökü, dil, din və mədəni dəyərləri bölüşən türkdilli ölkələrin daha da yaxınlaşmasını, bir-birinə dəstək olmasını, iqtisadi, mədəni, humanitar sahələrdə birgə layihələr həyata keçirməsini, gələcəyi birgə düşünməsinə zəruri edir. Bu mənada, 2009-cu il oktyabrın 3-də qədim Azərbaycan torpağı olan Naxçıvan şəhərində əsas qoyulan Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası çərçivəsində fəal əməkdaşlığı xüsusi qeyd etmək lazımdır. Sevindirici haldır ki, birgə səylərimiz öz nəticəsini artıq göstərməkdədir və birgə layihələrimiz geosiyasi əhəmiyyət kəsb edir. Bu mənada, bu yaxınlarda istifadəyə verilən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Avrasiyanın nəqliyyat xəritəsində yeni mənzərə yaranan bu layihə regionun geosiyasi mənzərəsində də yeni konfigurasiyanın yaranması-

na səbəb olub. Təsadüfi deyil ki, bu dəmir yolu xəttinin çəkilişi bir çox xarici qüvvələri narahat edir. Dəmir yolu xəttinin açılış mərasimində Prezident İlham Əliyev öz mövqeyini bildirib: “Bir çoxları, xüsusilə bəzi xarici dairələr Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun tikintisinə inanmırdılar. Hesab edirdilər ki, bunun reallaşması mümkün deyil. Ancaq biz sübut etdik ki, bu mümkündür. Bizim güclü iradəmiz, qarşılıqlı dəstək, bir-birimizə inam olan yerdə bütün işləri görmək mümkündür”.

Ərəstü Həbibbəyli qeyd edib ki, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışı Ermənistanda böyük qışqıncılıqla qarşılanır. Ermənistanın qaragürühu bu layihəni Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanı blokadağa alması, təcrid etməsi kimi təqdim etməyə çalışır. Ancaq sadəcə Ermənistan vətəndaşlarının təcridə qalmasına, əziyyət çəkmələrinin əsl səbəbkarları Azərbaycan torpaqlarının işğalını davam etdirən hərbi xunta - Sarkisyan rejimidir. Bu da bir siyasi reallıqdır ki, işğal davam etdikcə erməni xalqı da əziyyət çəkməkdə davam edəcək.

Şöbə müdirinin müavini vurğulayıb ki, ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın daha da dərinləşməsi baxımından Qazaxıstanın latın əlifbasına keçidlə bağlı verdiyi qərarın böyük əhəmiyyəti var. Türkdilli ölkələrin böyük əksəriyyətinin latın əlifbasından istifadə etdiyini nəzərə alıqda, bu qərar olduqca önəmlidir.

Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının baş katibi Ramil Həsənov qeyd edib ki, Avropa və Asiyanın

kəşiməsində yerləşən Azərbaycanın, eləcə də təşkilata üzv olan digər ölkələrin mühüm coğrafi-strateji mövqeyi şuraya xüsusi əhəmiyyət qazandırır. Təşkilata daxil olan ölkələr bir neçə istiqamət üzrə əməkdaşlığa xüsusi önəm verirlər. Bunlar arasında informasiya texnologiyaları, kosmik sənaye sahələrində, eləcə də terrorla birlikdə müasir dövrün bəlasına çevrilmiş kibercinayətkarlıqla mübarizədə əməkdaşlığı göstərmək olar. Şura bütün bu istiqamətlərdə layihələr həyata keçirir.

Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin şöbə müdiri Ciydəm Tənker Göksal bildirib ki, digər sahələrlə bərabər, turizm sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirmək də türkdilli ölkələr üçün çox vacibdir. Bu istiqamətdə çoxlu işlər görülməlidir. Bu həm də türk dünyasının dəyərlərinin qorunub saxlanmasına və inkişafına töhfə verəcək.

Qazaxıstan Prezidenti yanında Strateji Araşdırmalar İnstitutu direktorunun icraçı müavini Kazbek İsayev, Qırğızıstan Strateji Araşdırmalar İnstitutunun direktor müavini Nuradil Baydoletov Türk Şurasına daxil olan ölkələrin informasiya texnologiyaları, kosmik sənaye sahələrində və kibercinayətkarlıqla mübarizə istiqamətində gördükləri işlər barədə məlumat veriblər.

Konfrans Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin direktor müavini Gülşən Paşayevanın moderatorluğu ilə “Türk Şurası üçün yaranan fərslələr və çağırışlar” mövzusunda panel iclasla işini davam etdirib.